

EL MÓN ON VISC, de HELEN KELLER

El mes d'octubre ens hem dedicat a un llibre d'inspiració autobiogràfica. Helen Keller és una dona que va quedar cega i sorda a ran d'una malaltia quan era solament un bebè. La seva història va ser immortalitzada al cinema, no pas en nom seu sinó en el de la seva mestra: Anne O'Sullivan (*The miracle worker*, 1962). Més tard, hem sabut que el seu cas no és pas únic, però segurament va ser una dona d'una intel·ligència extraordinària que va tenir la gran sort d'estar en una família amb prou recursos, econòmics i morals, com per procurar-li una mestra particular gràcies a la qual va descobrir què significava tenir un llenguatge amb el qual articular el seu pensament i la seva comunicació. Què passava normalment amb la resta de casos? Malauradament anaven a parar a un asil on es barrejaven orfes, malalts psiquiàtrics i indigents. Era el més habitual.

Aquest tema és el que va col·lapsar el nostre debat sobre el llibre: la diferència entre ser atès o no, la terrible constatació que una mateixa persona, depenent de l'estimulació i recursos que hagi rebut, pugui estar escrivint obres meravelloses com la que ens ocupa o estar protagonitzant una estereotípia en un racó d'una institució que recull abandonats del sistema.

No ens en vam sortir gaire: la trajectòria d'una persona té massa factors que hi conflueixen i es barregen sense poder determinar quin pes correspon a atzar, recursos monetaris, època, força de voluntat, intel·ligència, eco social...

En tot cas, i abans que l'enginyeria genètica acabi amb la possibilitat de comptar amb documents com aquest, el llibre de la Helen Keller, escrit el 1908 i traduït ara al català per Dolors Udina (que sempre té una gran sensibilitat en les traduccions) ens permet compartir l'experiència d'una altra manera de conèixer i descobrir el món on només els sentits del tacte, del gust i de l'olfacte són traductors de sensacions. La gran majoria de nosaltres ens perdem el que ella ens relata perquè a les nostres vides hi fem regnar per damunt de tot la vista i l'oïda. Hi ha passatges d'una bellesa extraordinària com quan coneix que una part del seu bosc preferit ha estat talat pel nou aire que sent a la cara i per la nova escalfor del sol que abans els arbres no deixaven passar, a més d'una olor de fusta tallada, d'herba segada que la posa trista pel que té de mort.

Per als que som apassionats del llenguatge, aquesta gran meravella que ens permet articular el pensament i l'emoció, per a nosaltres i els altres, descobrir com Helen Keller va construït el seu té una gran rellevància perquè l'instrument de comunicació és més que les paraules:

“Una altra amiga té unes mans positives i emfàtiques que demostren el convenciment de les seves opinions. És l'única persona que conec que subratlla les paraules que lletreja i les accentua en el meu palmell de la mateixa manera que les subratlla i les accentua quan les pronuncia en els llavis. M'agrada més aquest èmfasi variat que el batec monòton de les persones que em martellegen al palmell el que volen dir sense cap modulació.”

No us perdeu aquest tresor. És un llibre de 120 planes, però que ens fa endinsar en un món bell i terriblement desconegut per a la gran majoria.

Bona lectura!

Muntsa Farré